

Αθήνα, 18 Μαΐου 2007
Αρ. πρωτ.: 2445.07.2.2
Χειριστής: Μιχ. Τσαπόγας

Κύριο

Αγαπητέ κύριε,

Με το παρόν έγγραφο σας ενημερώνω για την ολοκλήρωση της παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη επί της αναφοράς σας.

Εφ' όσον η σύζυγός σας διατηρεί μόνο τη φινλανδική ιθαγένεια, η εγγραφή της στη δημοτολογική σας μερίδα είναι απλώς ενδεικτική. Στην εν λόγω εγγραφή, η ίδια εμφανίζεται **με το πατρικό της επώνυμο**, κατ' άρθρο 1388 Αστικού Κώδικα. Αντίθετα, στη φινλανδική δημοτολογική της εγγραφή, καθώς και σε όλα τα βάσει αυτής εκδοθέντα έγγραφα ταυτοπροσωπίας (διαβατήριο κ.ο.κ.), εμφανίζεται **με το επώνυμο του συζύγου**, προφανώς βάσει του φινλανδικού δικαίου, εφαρμοστέου για τις φινλανδικές αρχές (υπό προϋποθέσεις δε ακόμη και για τις ελληνικές ελλείψει «κοινής ιθαγένειας» ή των λοιπών συνδετικών στοιχείων κατ' άρθρο 14 ΑΚ). Η απόκλιση αυτή είναι νόμιμη, και η σύζυγός σας δικαιούται ν' απόσχει από κάθε ενέργεια μεταβολής του (κατά το φινλανδικό δίκαιο) νομίμου επωνύμου της, εφ' όσον δεν επιθυμεί κάτι τέτοιο. Όταν, όμως, καταθέσατε αίτηση για έκδοση διαβατηρίου του ανηλίκου τέκνου σας, προσκομίζοντας (κατ' άρθρα 1 παρ. 5 π.δ. 25/2004 και 1 παρ. 3 ΚΥΑ 3021/22/10/28.6.2005) έγγραφη συναίνεση της μητέρας, το οικείο Αστυνομικό Τμήμα δεν έκαμε δεκτή τη συναίνεση, καθ' όσον το εκεί αναγραφόμενο επώνυμο της δηλούσης, όπως προέκυπτε από όλα τα εν ισχύ έγγραφα ταυτοπροσωπίας της, είναι διαφορετικό από το αναγραφόμενο ως «**επώνυμο μητέρας**» στο δημοτολογικό πιστοποιητικό του ανηλίκου. Έτσι, σας υποδείχθηκε η προσκόμιση δημοτολογικού πιστοποιητικού καταλλήλως προσαρμοσμένου. Ωστόσο, στη συνέχεια, ο οικείος Δήμος όχι μόνον αρνήθηκε να σημειώσει επί του δημοτολογικού πιστοποιητικού το επώνυμο της ενδεικτικώς εγγεγραμμένης συζύγου όπως αυτό προκύπτει από το δίκαιο και τα μητρώα του κράτους ιθαγενείας της, αλλ' επί πλέον αρνήθηκε ακόμη και να εκδώσει απλή βεβαίωση ταυτοπροσωπίας, υπέδειξε δε ως μοναδική λύση την εκ νέου μεταβολή επωνύμου, δηλαδή την επάνοδο της συζύγου σας στο φινλανδικό πατρικό της επώνυμο κατ' αναγκαστική εφαρμογή του άρθρου 1388 ΑΚ.

Απευθυνόμενος στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ., ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε ότι, με την ανωτέρω περιγραφόμενη πρακτική της, η διοίκηση εμφανίζεται να **επιβάλλει σε αλλοδαπές μητέρες ελλήνων πολιτών την πρόσληψη επωνύμου διαφορετικού από εκείνο το οποίο ορίζεται από το δίκαιο της ιθαγενείας τους**, και μάλιστα ευκαιριακώς και στο πλαίσιο μιάς μη συναφούς διαδικασίας, η οποία, εν τέλει, αφορά δικαίωμα άλλου προσώπου, δηλαδή του ανηλίκου τέκνου της, κάλλιστα δε θα μπορούσε να έχει διευθετηθεί εκ των ενόντων. Ειδικότερα, προκειμένου περί έκδοσης διαβατηρίου ανηλίκου, οι αστυνομικές αρχές δεν φαίνεται εύλογο να επιζητούν **τίποτε περισσότερο από την απλή πιστοποίηση της αληθούς βουλήσεως αμφοτέρων των γονέων**, προς τούτο δε αρκεί, κατ' αρχήν, ο σχηματισμός πεποίθησης περί της ταυτοπροσωπίας αυτών, είτε κατόπιν απλής αντιπαραβολής των στοιχείων όταν αυτά συμπίπτουν κατά τα άλλα (εφ' όσον, λόγου χάριν, στο αλλοδαπό πιστοποιητικό της συζύγου αναγράφεται και το πατρικό της επώνυμο, έστω και μόνον ως προϊσχύσαν), είτε, σε περίπτωση αμφιβολίας, ακόμη και επί τη βάσει ξεχωριστής βεβαίωσης ταυτοπροσωπίας (ότι η ενδεικτικώς εγγεγραμμένη κ. ...

του ελληνικού δημοτολογίου είναι το ίδιο πρόσωπο με την κ. ... του φινλανδικού διαβατηρίου). Με τη σειρά τους, οι Δήμοι δεν φαίνεται εύλογο να εξαρτούν ακόμη και τη συμπλήρωση μιάς **ενδεικτικής εγγραφής επί τη βάση του νομίμου επωνύμου κατά το δίκαιο της ιθαγενείας της αιτούσης** (πολλώ δε μάλλον τη χορήγηση απλής βεβαίωσης ταυτοπροσωπίας) από την πλήρη εξομοίωση των εκδοχών ονοματεπωνύμου, αφ' ης στιγμής το ζητούμενο δεν είναι η δημοτολογική τακτοποίηση αυτής παρά μόνον η διασφάλιση ταυτοπροσωπίας προς πιστοποίηση της βούλησής της. Το ανωτέρω πρόβλημα δεν φαίνεται εφικτό ν' αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά με άλλο τρόπο, παρά μόνο με την παρέμβαση των συναρμοδίων κεντρικών υπηρεσιών, οι οποίες θα μπορούσαν ν' απευθύνουν σχετικές εγκυκλίους στους Δήμους και στα Τμήματα Διαβατηρίων.

Πράγματι, με σειρά εγγράφων τα οποία ήδη σας κοινοποιώ συνημμένα, οι ανωτέρω υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν στην εισήγηση του Συνηγόρου του Πολίτη. Ειδικότερα, το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. 3021/22/149/11-α'/3.4.2007) δέχθηκε ότι στις περιπτώσεις αυτές *«υπάρχει αντικειμενική αδυναμία σχηματισμού πεποίθησης για την ταυτοπροσωπία»* και ζήτησε τις απόψεις του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με τις προταθείσες λύσεις. Στη συνέχεια, το Υπουργείο Εσωτερικών (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.106960/17354/12.4.2007) δέχθηκε ότι *«η αλλαγή του επωνύμου αλλοδαπής γυναίκας σε εκείνο του συζύγου της, σύμφωνα με τις επιταγές του δικαίου της ιθαγενείας της, ... δεν θα γεννούσε ζήτημα μη εφαρμογής των διατάξεων του Ελληνικού Ουσιαστικού Δικαίου, ... και ως εκ τούτου ... θα ήταν δυνατόν να καταχωρηθεί στην σχετική ληξιαρχική πράξη γάμου η αλλαγή του επωνύμου της, και συνακολούθως η ενδεικτική εγγραφή της στην οικογενειακή μερίδα του συζύγου της, με το επώνυμό του»*. Τέλος, το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ., με το υπ' αρ. πρωτ. 3021/22/149/11-γ'/2.5.2007 σήμα του προς όλες τις Αστυνομικές Διευθύνσεις, επισημαίνει τις ευρύτερες διαστάσεις του θέματος (*«πρόσφατα καταγράφηκαν προβλήματα αδυναμίας ελέγχου ταυτοπροσωπίας αλλοδαπών γονέων, ...»*) και παραγγέλλει στα κατά τόπους αρμόδια Τμήματα να πληροφορούν τους ενδιαφερομένους ότι δύνανται, **είτε** να *«προβαίνουν σε ενδεικτική εγγραφή»* των αλλοδαπών συζύγων με το συζυγικό τους επώνυμο (πέραν του πατρικού) *«στην οικογενειακή μερίδα και κατ' επέκταση σε εκδιδόμενα πιστοποιητικά»*, **είτε**, όπερ απλούστερον, να *«προσκομίζουν απλές βεβαιώσεις ταυτοπροσωπίας από οικείους Δήμους ή αντίστοιχες βεβαιώσεις (με επίσημη μετάφραση) από Κρατικές (Προξενικές κλπ.) Αρχές χωρών των οποίων είναι υπήκοοι, με τις οποίες να πιστοποιείται παλαιό και νέο επώνυμο»*.

Κατόπιν των ανωτέρω, το ζήτημα φαίνεται να έχει επιλυθεί. Εκτός από τις αυτονόητες ευχαριστίες του προς τις ανωτέρω υπηρεσίες για τη συνεργασία και την ευελιξία τους, ο Συνήγορος του Πολίτη ευχαριστεί και σας για την επισήμανση του προβλήματος και για την εμπιστοσύνη σας.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

Υπουργείο Εσωτερικών: 1. Γραφείο Υπουργού
2. Διεύθ. Αστ. & Δημ. Κατάστασης /Τμ. Μητρώων & Ληξιαρχείων
Σταδίου 31, 101 83 ΑΘΗΝΑ

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης / Γραφείο Υπουργού
Π. Κανελλοπούλου 4, 101 77 ΑΘΗΝΑ

Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. /Διεύθυνση Διαβατηρίων
Χίου 8, 161 21 ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ